

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор
на пів року . . . 10 кор
на чверть року . . . 5 кор
на місяць . . . 1-70 кор

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш; а не возьмеш милости, віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — 3 Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні крім неділі і руских свят • 5¹/₂ год. пополудня.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиційні місцеві в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламні неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по півні 20 с. від стрічки, а в «Надслани» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Відпуск Победоносцева.

«Для Синода Побѣдоносцевъ,
Для Росіи Бѣдоносцевъ,
Для царя Доносцевъ,
Для себѣ Носцевъ.»

Російська примовка.

(+) Оповіднене царського маніфесту, котрим надано в Росії конституцію і покликане на міністра-президента гр. Вітго, мусіло потягнути за собою дальші послідовности, а такою в передовсім відпуск з державної служби Константина Петровича Победоносцева, оберпрокуратора Святійшого Синода, котрому полишено ще дотеперішнє його становище яко члена державної ради, державного секретаря і сенатора. Вість про відпуск Победоносцева виклике в російській суспільности свободолюбній неперечно велику радість, як і взагалі поміж усіма прихильниками волі, позаяк Победоносцев був уособленем найкрайнішої реакції. Протягом трох десятилітій займав він в Росії таке визначне становище, що вплив его відбив ся дуже виразно в політичній історії російського царства. Без его поради, без его одобреня за весь той час не появил ся ніякий закон, ніякий розпорядок в політичній або суспільній напрямі.

Победоносцев походив з попівської родини (по дідові, а батько був професором російської літератури в Москві) і в тих кругах переняв ся він питомим російському духовенству византийством, старомосковськими традиціями і ворогованем проти всякого європейського поступу. Він виріс під впливом славних апостолів панславизму (а радше панрусизму) Константина і Івана Аксакових і від них переняв старомосковську славянофільську ідею, а відтак по скінченню царської правничої школи дістав ся

до департаменту юстиції в Московськім сенаті, де війшов в близькі взаємини з Катковом, тодішнім редактором «Русского Вѣстника» і сим взаєминам завдячує свою світлу кар'єру і великий вплив на трох з черги царів Олександра II, III і Миколи II.

Після польського повстання в 1863 р. добив ся Катков могутнього становища і значіння в російських кругах і на царськім дворі і поручив молодого ще тоді Победоносцева Олександрови II, яко учителя для царевича Олександра (пізнійшого царя Олександра III). Победоносцев зумів собі здобути довіру і незвичайний вплив на царевича, саме тоді, коли наслідком польського повстання і атентату Каракозова на Олександра II. почала ся реакція в Росії. Поворот до т. зв. «давних традицій». Победоносцев умів впоїти в молодого царевича старомосковське славянофільство і византийско-православний світогляд, а своїми способностями, незвичайною вимовою і уймаючою привітливостю вибив ся до такого значіння на царськім дворі, що вже в 1872 р. покликано его на члена державної ради і поручено ему важні законодавні і політичні задачі, так що з того часу починає ся нова доба в его політичній діяльності.

Реакція за часів Олександра II. викликала революційний рух (Народная Воля, Земля и Воля і т. и.), котрий намагав ся приневолити царя до реформ, а коли се намагане остало безуспішним і почали ся множити атентати на державних керівників і на царя Олександра II, тоді Победоносцев спільно з Катковом і Дмитриєм Толстим (пізнішим міністром внутр. справ) здержував царя від всяких уступок і наклонював до гноблення всякого свободного руху, в чім визначив ся особливо шеф жандармів, генерал Дрентелен (пізнійший

генерал-губернатор київский). Победоносцев, Катков і Д. Толстой уміли все залакати царя і відвести его від всяких уступок в користь народної свободи.

В 1880 р. покликано Победоносцева на оберпрокуратора Св. Синода і з того часу став він в Росії справді всемогучим. В куїні з Катковом умів він перебивати змаганя Льоріс-Мелікова до наданя конституції, і відограв вельми сумну для свободи в Росії ролю після убиства Олександра II. Сей цар іменно на годину перед убиством одобрив вироблену Льоріс-Меліковом конституцію, а в хвилі, коли новий цар Олександр III. заходив ся виконати волю свого батька, тоді перебив сей замір Победоносцев. На раді міністрів повалив він начерк Льоріс-Мелікова, а цар Олександр III, котрого Победоносцев запевняв, що справденне російське серце може успівати лише під охороною православія і самодержавія, подер в кусні начерк конституції.

Олександр III. підлягав зовсім впливови Победоносцева, котрий наводив его до найкрайніших гнобительств, але також за Миколи II. зумів Победоносцев удержати своє давнє значінє. Відомий маніфест про постулятову державну думу, війшов знід его пера, а також всі укази для згноблення вольнодумних змагань в останних двох роках піддавав він цареві Миколі II, а переводив се з підмогою в. ки. Сергія і Плевного, з котрими був в приятних зносинах.

Визначне становище заняв Победоносцев також яко правничий письменник, а в морально-філософських писаннях виступав він проти всякого новітнього поступу, прославляє закостеніле московське византийство. З упадком старої системи самодержавної, мусів упасти також головний стовп її, котрий вже і задля свого підзожого віку (78 літ життя) належить до ми-

Болеслав Прус.

З легенд колишнього Єгипта.

Переклав

Ізидор Демкович Добрянський.

(Дальше).

— Чую ірване коний, сказав Горус, наслухуючи, — хто вижджає в сій порі?

— Канцлер, пане, казав приготувити гінців по твого вчителя Етрова.

Горус зітхнув на згадку укоханого друга, котрого Рамзес вигнав з краю за те, що в дуці внука і наслідника щипив відразу до воєн, а милосерднє для пригнобленого люду.

— А тамто світло за Нільом?..

— Тамтим світлом, о Горусе! — відвітв дворянин — здоровить ти з монастирської тюрми вірна Беревіка. Вже архіреї післяв по шю фараоньску лодку; а коли перстінь блисне на твоїй руці, отворять ся тяжкі двері монастирські, і поверне до тебе бануюча і кохаюча.

Почувши такі слова, Горус вже о нічо не питає; замовк і закрив очи рукою.

Нагло засичав з болю.

— Що тобі в, Горусе?

— Пчола вжалила мене в ногу, — відповів поблідлий князь.

Дворянин при зеленавім блеску місяця оглянув ему ногу.

— Подякуй Озирисови, сказав, що то не навук, котрого їд в тій порі буває смертоносна.

О, якже марні суть людські надії в виду невідкличної судьби.

В тій хвилі увійшов вожд армії і поклонившись Горусови, сказав:

— Великий Рамзес, чуючи, що ему вже стине тіло, вислав мене до Тебе з розказом: „Иди до Горуса, бо мене не довго на світлі і повни його волю, як мою повнив. Хотьби казав тобі відступити горішній Єгипет Етиопам і заключити з ними ворогами братерський союз, виконай то, наколи побачиш мій перетін на його руці; бо кризь уста володітелів говорить безсмертний Озирис“.

— Не віддам Єгипта Етиопам, — сказав князь, — але заключу з ними мир, бо жалє мєні крови того народа; напиши зараз едикт і тримай в пригорці кінних післанців, щоби, як блиснуть перші вогні на честь мою, полетіли в сторону полудневого сонця і занесли Етиопам ласку. І напиши ще другий едикт, що від сеї го-

дини аж по конєць часів жадному бранцеві не має бути вирваний язик на полі битви. Так я велів.

Вожд упав на лице, а відтак цофнув ся, щоби писати розкази; а князь казав дворянинови знов оглянути свою рану, котра дуже его боліла.

— Троха спухла тобі нога, Горусе — сказав дворянин. Щож би ся стало, як би місто пчоли вкусив тебе навук!

Тепер увійшов до салі канцлер паньства і склонившись князеви мовив:

— Всемогучий Рамзес, видячи, що вже зір ему притемнює ся, відіслав мене до тебе з розказом:

„Иди до Горуса і сліпо повни його волю. Хоть би казав тобі з ланца спустити невільників, а нарид обдарувати всьою землею, учини то, коли побачиш на руці його святий перстінь, бо кризь уста володітелів говорить безсмертний Озирис“.

— Так далеко не сягає моє серце — сказав Горус. — Але зараз напиши мені едикт, що народови обнижує ся чинш державний і податки о половину, а невільники будуть мали три дні на тиждень вільні від роботи і без вироку судового не будуть биті по хребтах. І ще напиши едикт, відкличуючий з баніці мого вчителя

нувшини, а усунене його є також великою заслугою г-ра Віттого. В Победоносцеві траплять також наші австрійські москвофіли головного і видатного покровителя, а його упадок є не лише важною подією в конституційнім розвитку Росії, але також буде важною в наслідках подією в історії москвофільства в Австро-Угорщині.

Промова посла д-ра Евг. Олесницького,

виголошена на засіданні союму дня 27. н. ст. жовтня 1905 при дебаті над школами середніми.

(Дальше).

Особливого рода процедура примінена зістала сего року при вписах до новоутвореної рускої гімназії в Станиславі. До сеї гімназії не призначено вступних іспитів перед феріями помімо, що се наказало було на ургенс стани славівських Русинів міністерство просвіти. Супротив того рускі ученики перед феріями були приневолени робити вступні іспити в польській гімназії і там зробило їх 59 сей іспит. По вакаціях переписалось з них 40 до рускої гімназії а 19 не хотів директор польської гімназії дозволити вписатись до рускої і робив навіть зголошуючим ся по се родичам великі труднощі. Крім тих 40 зголосилось по вакаціях до рускої гімназії ще 25 учеників, однак з них репробовано при вступнім іспиті аж 23, а 7 мимото, що дуже добре здали іспит, не прийнято длятого, що скінчили вже 14 літ. Рівночасно подано їм до відомости, що до інших гімназій можуть бути прийняті, лише не до рускої в Станиславі.

Такий процедер вводячий *numerus clausus* практикуєсь лише що до руских гімназій. В гімназії в Новім Торзі було в р. 1904 в I-ій класі 38 учеників скінчивших 14 літ життя, для рускої гімназії і то тої, котрої креоване стояло тільки літ трудів і заходів, примінене зістало на самім вступі правило ввімкове.

Існуючі рускі гімназії сьуть в порівнанню з польськими під многим зглядом упосліджені так, що не лиш наука не може відносити повних успіхів, але і фізичний розвиток молодіжи наражений єсть на небезпеченство.

Під тим зглядом піднести належить перед всім справу поміщення гімназій. Справу поміщення тернопільської гімназії підніс я в окремим внесено. Справа тая вже третій раз підноситься в тім соїмі, і все безуспішно. Поміщене сеї гімназії, то прямиї замахи на життя і здоровле наших дітей. Гімназія приміщена в будинках, які зі згляду на безпеченство публічне належалоб зараз замкнуті. О справі тій, яко трактованій окремо в тій палаті, не буду тут дальше розводитись.

Етрона, котрий є наймудрійший і нашляхотнійший в Єгиптян.

Так я велів.

Канцлер впав на лице, але заким зміг цофнути ся для написаня едиктів увійшов архієрей.

— Горусе, що йно хвилька а великий Рамзес відійде до держави тїний і серце його на неомильній важці зважить Озирис. Наколиж на твоїй руці заблїсне сьвятий перстїнь фараонів, розказуй, а слухати тебе буду, хоть бись розвалити велів чудесну сьвятиню Амона, бо через уста володїтелїв говорить безсмертний Озирис.

— Не бурити, — відпер Горус, — але здвигати буду нові сьвятині і прибільшати скарбницю єрейську. Жадаю лишень, щобись написав едикт о торжественнім перевозі трупа моєї матери Зефори до катакомб і другий едикт о увільненню укоханої Беренїки з монастирської тюрми. Так я велів.

— Мудро починаєш — відповів архієрей. — До сповнення тих розказів вельо вже приготовлене а едикт зараз напишу; як діткнеш ся его перстєнем фараонів, запалю тую от лампу, щоб звістити людови ласки, а твоїй Беренїці свободу і любов.

(Дальше буде).

Не менше неможливе має поміщене руска гімназія у Львові. Львокаль сеї гімназії в Народнім Домі, приспособлений колись до поміщення найвише 700 учеників, мусить нині містити в тих самих убікаціях 973 учеників. До того убікації ті сьуть нерівної величини, отже і подїл клас на відділи мусить в фізичної конечности выпасти нерівно, так, що на деякі відділи припадає по 60—70 учеників. Є се не лиш не чужна річ під зглядом гігієни, але також і правдиве *monstrum* педагогічне. Через се марнуєсь високий процент молодіжи рівнож під зглядом фізичним як і науковим. В многих класах єсть так темно, що учать при сьвітлі газівим в день. З того хорують ученики масами на очи. В послїднім році з самої бурси «Тов. педагогічного» на 200 учеників було з сеї причини 50 хорих на очи. Від десяти літ чьємо обітницї нового будинку для сеї гімназії і не можемо діждатись їх сповнення. Дїждалисьмо ся лиш сего, що площу під сью гімназію закуплено в місци зовсім невідповіднім, далекім від середини міста, хоч можна було купити в далеко лїпшій і вигіднійшій місци (прим. від Юра при ул. Міцкевича). Єть се велика криза для руского шкільництва, що одинока гімназія руска в столиці містяться буде в центрї міста, а в місци догіднім хїба для одної часті міста, а рівночасно буде се значним утрудненєм для молодіжи, а навіть і неможливістю, бо трудно жадати, щоб всі родичі і опікуни, що мають діти в рускій гімназії, примусово сироваджувались на Городецьке і Новий сьвіт, а дітям особливо меншим чейже не подїбно ходити до сеї гімназії пів милї з Жовківського або з Личакова!

В гімназії перемискій панує нечуване переповнене. — В гімназії є 13 відділів, — але два відділи I-ої класи числять по 71 учеників, — два II-ої класи 62 і 68 учеників, V класа числять в однім відділі 78, а VIа класа 64 учеників.

Ковечним є отже отворене ще чотирох паралельок, — однак на ті паралельки нема в будинку місця. Вже в р. 1900 було за мало салї, коли було 500 учеників так, що класи мусїли бути уряджені в бібліотеці і кабінетї фізикальнім. Тепер то само число убікацій має служити для 780 учеників. Суть класи деякі о просторі 25 м² — на одного ученика не припадає ледво 3 і пів метра кубїчного воздуха.

25/9. 1905 була депутація отців в радї шк. кр. просячи о заряджене злому і одержала приречене, що до 15. жовтня наступить плян убікацій — перенесене до них роздїлених клас. Доси однак не наступило тоє — отці телеграфували 21. жовтня до міністерства — властитель реальности, де мали бути винаняті убікації, є лише до 1/11. 1905 звязаний, а доси наєм дефінітивно не зістав заключений.

В гімназії рускій в Коломиї є всіх клас 14, однак потреба конечно отвореня 15-ої, бо в I-ій класі є два відділи по 71 і 72 учеників. — Однак і тих 14 нема де помістити, бо салї шкільних є всего 11, в наслідок чого містять ся три класи в кабінетах фізикальнім і природничім і в малій кімнаті призначеній первісно на бібліотеку. — В гімназії нема дальше зовсім салї рисункової, а сая гімнастична є спільна з польською гімназією, — однак за тісна і недогідна, — а крім того повстають для обох гімназій великі труднощі з причини подїлу годив.

В таких відносинах знаходять ся рускі школи що-до поміщення.

І під тим зглядом заходить велика нерівномірність в трактованю гімназій руских з польськими.

Руска гімназія у Львові мала в р. 1902/3 учеників 752, відділів 16, — в р. 1903/4 учеників 870, відділів 19, — в р. 1904/5 учеників 928, відділів 19, в р. 1905/6 має учеників 973, відділів 19.

Помімо всего того є се доси одна неподїлена гімназія.

Тимчасом гімназія III у Львові мала в р. 1901/2 лишє 844 учеників і 17 відділів і одержала філію, гімназія IV у Львові мала в р. 1901/2 901 учеників і 20 відділів і одержала філію; гімназія V-а у Львові одержала філію при 928 учеників і 20 відділах, а з тих філій утворено вже дві окремі гімназії у Львові VI і VII.

Гімназія II в Кракові одержала в р. 1902/3 філію при 712 учениках і 16 відділах.

Супротив того повинні бути у Львові давно вже дві рускі гімназії а що найменше вже утворена при гімназії академічній філія, і для того підносимо ми нині рішучо жадане утвореня другої рускої самостійної гімназії, а поки се наступить, подїлу існуючої гімназії на заведене головне і філіяльне під окремим управителем педагогічним і з окремим станом системізованих сил.

Справа парцеляції.

(Конець).

Після гадки комісії належить громадну акцію на поли парцеляції оставити парцеляційним інституціям, для яких вже є видані в р. 1895 засадничі постанови про їх відношене з краєвим банком, прийняті до відомости соїму ухвалою з дня 28. січня 1896. Але інгеренція краєвого банку супротив таких інституцій, користаючих з банкового кредиту, повинна бути особливо точною і докладною, щоби охоронити край перед наслідками шкідної парцеляції. Тому є потрібною зміна засадничих постанов з р. 1895 в сїм напрямі, щоби парцеляційні інституції, користаючі з кредиту парцеляційного банку краєвого, були обовязані предклагати банкови парцеляційний плян. Аграрна комісія в сїй справі не предкладає соїмови внесеня, бо квестія відношеня парцеляційних інституцій до краєвого банку вже стала полагоджена внесенями соїмової банкової комісії в єї справозданю, обговорюючим діяльність краєвого банку (як звісно, закинено кр. банкови, що за мало робив ріжницї межі польськими, а рускими селянами, і тому $\frac{2}{3}$ розпарцельованої «польської» землі перейшло в рускі, хлопські руки. — Ред.). Отже комісія ограничує ся до предложеня резолюції зглядом парцеляційного закона, а іменно про обовязкове предклагане парцеляційного пляну в разі видїлення з посїлости, обіймаючої принайменше 60 гектарів. А се іменно тому, що комісія уважає єствованє середної власности за квестію першорядної ваги і признає конечну потребу доложити всяких старань, щоби ся власність, хотий би в зменшених розмірах, остала удержаною.

Однак належить — жадає дальше комісія — переведене такої парцеляції в гіпотечних книгах вчинити безусловно зависимим від затвердження парцеляційного пляну, а не можна згодити ся на се, щоби пропоноване краєвим видїлом оречене власти мусїло наступити в протягу 60 днів, так що по упливї того терміну парцеляційний плян був би вже затверджений мовчки. Таке унормоване парцеляції було би — після гадки комісії — половичним, бо в разі напливу численних подань власть, покликана до розслїдження плянів, не могла би подужати завданю в часі зачеркненого речинця, в наслідок чого наступило би мовчаливе затверженє, через що пожадане в публічним інтересі управильненє парцеляції зредуковало би ся до пустої формальности.

В квестії розмірів земскої посїлости до якої має би відносити ся обовязок предклаганя парцеляційного пляну, аграрна комісія згідно з краєвим видїлом, простір 60 гектарів с. є коло 100 моргів уважає такою, яку належить піддати сему ограниченю. Межи причинами, оправдуючими відмову затвердження парцеляційного пляну, належить поставити на першій місци замір цілковитої парцеляції, отже розпродане цілого фільварку без згляду на існуючі господарські будинки або рільничо-промислові; бо така парцеляція, що нищить цілковито фільварок, є девастацийною і треба змагаги до унеможливленя таких операцій, як шкідних для продукційної сили краю. Рівнож важне є, щоби через надзїр адміністраційної власти не допустити до таких парцеляцій, які були би шкідливі під комасаційним зглядом та стремити до сего, щоби не повставало надто багато дрібних господарств, неспосібних до самостійного єствованя.

Згідно з краєвим видїлом, комісія наво-

дять в засадничих постановках про причини відмови апробати парцеляційного плану, також недостаток запевнених доїздів до маючих повстати господарств і небезпеку девастації лісів. Бо в разі розпарцельованя лісних областей, множать ся недозволені корчунки і не може бути бесіди про раціональну ліснуп господарку — а се викликає дуже некорисні зміни для загалу населеня. Вкінці признала комісія вказаним згадати про потребу змін в законі про будівничу поліцію.

На підставі повисших виводів аграрна комісія вносить:

I. Поручає ся кравому виділові, щоби в віднесеню до соймової резолюції з дня 26. жовтня 1903 предложив проєкт парцеляційного закона, який, маючи на оці потребу удержаня середньої земскої власности, завів би обовязкове предкляданє парцеляційного плану по мысли слідующих засад: 1) Парцеляційного плану буде вимагати ся при виділенях з земскої посілости, обймаючої принайменше 60 гектарів; гіпотечне виділенє з таких посілостей може наступити тільки на підставі парцеляційного плану, затвердженого намісництвом в порозуміню з кравим виділом.

2) затвердження парцеляційного плану належить відмовити:

а) Коли є намірена цілковита парцеляція без відповідного обшару ґрунту при ествующих, господарских будинках, зглядно рілничо-промислових;

б) коли є очевидним, що парцеляція загрожує знищенєм лісного господарства;

в) коли для маючих повстати господарств не забезпечено відповідних доїздів;

г) коли при проєктованім поділі для побільшеня істнующих господарств, комасацийні відносини погіршили би ся.

II. Поручає ся кравому виділові, щоби в цілі управлїнення відносин, повсталих в наслідок парцеляції, взяв під увагу зміну дотичних законів.

З наведеного справозданя аграрної комісії виходить ясно, що істнувала там тенденція утрудненя парцеляції, а особливо для тубольшого населеня між иншими також через згляді немов то на комасацию, якої на разі ніхто не думав переводити. З огляду на се, що в сій комісії засідає о. Ефимович, цікаво би було знати, чи він учащав на засіданя комісії і чи забрав голось в обороні сельских інтересів. Соймові анали мовчать про се як і взагалі нічого публично не чувати з соймової діяльности славетного брідского посла. А що справу перцеляції трактують головно з національно-польского становища, на се доказом хоть би ся обставина, що наради над нею в польскім колі вели ся через два засіданя... довірочно. Чейже економічні справи та ще такої загальної ціхи не потребують довірочности! По вчерашнім чотирогодиннім довірочнім засіданю польского кола оголошено тільки дві коротенькі резолюції, пос. Райского: Польске соймове коло стверджує, що удержанє польскої землі в польских руках є патрїотичним обовязком; і резолюцію д-ра Тарновского: Соймове коло польске заявляє, що парцеляція більшої власности, яка нищить двір разом з відповідним обшаром, не менше така, що з розпарцельованої решти не творить селянских господарств здорових економічно — противить ся народовому інтересови.

В обох резолюциях замарковано «народове», а не краве значінє парцеляції, а се значить переложене на звичайну, ясну мову: парцеляція двірскої землі не є пожадана; колиж має наступити, то пехай двір окружить ся «польским муром», розпарцельовавши часть землі з виключенєм руских селян, бо задержанє тої землі в польских руках є патрїотичним обовязком. Тут не поможе згляд, що впрочім «кохаєв тен рускі людек»...

Новинки.

— Календар. В неділю: руско-кат.: Якова ап.; римо-кат.: Захара і Єлисавети. — В понеділок: руско-кат.: Арети, Атаназія; римо-кат.: Леонарда. — В второк: руско-кат.: Маркіяна; римо-кат.: Геркуля.

— Концерт «Львівського Бояна», який відбудеться завтрішньої неділі в великій салі «Народного Дому», починає ся точно о 7. годині вечером. Білети можна набувати при касі вже від 5. год.

— В Тетевчицях коло Радехова, як нам звідають, зорганізовано дня 29. жовтня новоосновану пожарну філію львівского «Сокола». Загалні збори зроблено в читальні сейчас по богослуженю в церкві. Збори отворив промовою один з членів основателів, д. Шторлун, представляючи в своїй бесіді заходи около заснованя «Сокола». По виборі головою зборів д. Пр. Джулаєвского, а секретарем д. Гураля, промовляв відпоручник львівского «Сокола» д. В. Гич, пояснив статут і задачі товариства, а при тим закрив зібраних до самообразованя і єдности в праці. По виборі старшини, та по кількох промовах присутних голова змкнув збори. По полудни перевів відпоручник львівского «Сокола» пожарний курс, до якого станує поперх 50 членів товариства. Вечером зібрали ся Соколи в читальні і провели довгий час на розмові, випитуючи делегата про спосіб успішного веденя товариства. Ся обставина дає запорукку, що «Сокол» в Тетевчицях буде гарно розвивати ся.

— З тов а «Опіка над слугами». Посвяченє льокалю товариства «Опіки над слугами і робітницями під покровом Матери Божої» відбудеться в неділю 5. с. м. о 5. год. по полудни при улиці Осолїнских ч. 11. П подвірє III сходи III поверх. З огляду на велике суспільне значінє Товариства просимо руску публику о як найчисленійшу участь. — Виділа.

— З армії. Ген. Антін Гальгочи, бувший командант перемиского корпусу, став іменованій генеральним інспектором війс; і дістав від царя війсковий хрест заслуги.

— Спис виборців управлених до доповняючого вибору членів і заступників членів комісії оцінкової податку особисто доходувого для округа оцінкового міста Львова на літа 1906—1909 буде виложений до публичного перегляду в відділі рахунковім ц. к. адміністрації податків у Львові (пл. Цюва в. 1 II р.) від години 9—1 перед полуднем від 11. падолиста с. р. почавши через 8 днів т. є до включно 18. падолиста с. р. Євентуальні зажаленя против невластивого зачисленя податників до поодиноких тіл виборчих належить вносити в протягу више наведеного 8 дневого речинця на руки дотичної власти вимірової; зажаленя ті не здержують однак дальших чинностей урядових а іменно відбути важних виборів. Право перегляду згаданих списів прислугує лише особам до плаченя податку особисто-доходувого в оцінковім окрузі «Львів місто» обовязаним, виготовленє відписів і витягів не є дозволенє а євентуальні надужитя будуть карані.

— Віче урядників поштових і телеграфічних відбудеться у Львові дня 5. с. м. (в неділю) о годині 4. по полудни в сали касина урядничого (Ринок ч. 9) з отсим порядком денним: 1) Зменшенє літ служби на 35. 2) Сучасне положенє урядників поштових в Австрії задля злих обставин авансових. 3) Прагматика службова.

Дрібні вісти. Трета антика в Дрогобичи буде небагом отворена. Концесию на ту антику одержав б. заступник антики Пінеса Поратинського у Львові, п Гавр. Райн. — Дня 5. с. м. у віде в житє державна сїть телефонічна в Бродах. — Найбільше листє на світі мають пальми інаї, що ростуть на берегах Амазонки в Бразилії. То листє має 10 до 16 метрів довжини. — В Глинянах згоріли оноді три господарства, вартости 2.900 К. Огонь мав вибухнути наслідком лихої будови комина. — До вчеря зголошено в міскім фізикаті 58 випадків шарлатини у Львові. — У Львові застрілив ся вчеря Ян Фонфарский, ємеритованій надкомісар скарбової сторожи. Причиною самоубійства мав бути нервовий розстрій. — В Тернополи кинув ся під колеса поїзду залізничий слюсар Йосиф Мархняний і зтннув на місці.

Всячина.

— Плями на сонци. Причиною зміни погоди сєгорічної осени мають бути чорні плями, які показали ся на сонци. Ті плями так великі, що можна їх бачити голим оком через задимленє скло, або через отвір в картоні. Найліпше їх видно через далековид. Одна з плям є така велика, що займає десятю часть цілого кружка сонця, а если би її порівнати з нашою землею, то була би більша, чим ціла верхня землі. Наслідком руху сонця докола своєї осі і обороту землі докола сонця, змінє ся положенє плями на сонци. Показує ся она в середній кружка сонця що 13 двів. Крім сєї плями є ще инші, менші. Плями сї є, як звісно, цілкою корою сонїшної кулі, яка з часом остигає.

— Милеві танці. Один танечник обчислив при помочи педометра, що перегуляв на балю 13 1/2 милі. На вальє припало пів милі, на польку 3/4 милі, на гальопку 1 мила, а на лянсієра чверть милі. Панна є витриваліша на танець чим мушцини. Добра танечниця зробить на балю через ніч 16 милі!

— Маргарина нездорова. В зимових місяцях являє ся на торзі звичайно більше масла підробленого маргариною. Масло в зимі дорожє, бо корови дають менше молока задля браку зеленої паші. Отже аби ціну масла удержати на звичайній висоті, мішає ся єго з маргариною і продає ся єго як чисте масло. Що таке поведєне купців є несовісне, нема про те що згадувати. Але при тим важна є ся обставина, що маргарина може бути нездорова. З чого робить ся маргарину? — З товщу худоби, баранів, псів і инних звїрат. Товщ топить ся, мішає ся з молоком і бе ся з него масло так як звичайне. Маргарина вже тим самим нездорова, що заключає в собі много товщених кислот, які тяжко або зовсім не розпускають ся. Понад то фабриканти уживають до виробу маргарини товщу зіпсутого, або зі звїрат хорих на карбункул, туберкули ітд. Бацилі тих хороб не гинуть в температурі 50 °R, якої потрібно до перетопленя товщу, тому бациль може жити дальше в маргарині. Ще крім того в фабриках додають до маргарини ріжні мінеральні примішки, як вугляни бариту, олова ітп., аби маргарину зробити тяжшою. З того видно, що маргарина з чистого товщу є нешкідлива, але тяжко стравна, а втворена з товщу нездорових звїрат і перемішана з мінеральними додатками є вельми небезпечна для людского здоровля.

— Ціна раду є така висока, як ніякого иншого продукту. Рад виробляють доси дві фабрики на цілім світі і продають єго по 380.000 К за один грам.

Посмертна оповістка.

— О. Антін Лихновский, парох в Мишанці, тернопільского деканату, упокоїв ся дня 28. жовтня с. р. в 72. році житя а в 57. році сьвященства. В. в. п.!

Наука, штука, література.

— Богдан Барвіньский: Жигимонт Кейстувович, великий князь литовско-русский. (1432—1440). Исторична монографія. Накладом автора. Жовква. — Печатня ОО. Василян. 1905. Стор. XIV+169, 8°. — Автор присьвятитя сю монографію проф. київского університета д-рови Волод. Антоновичу з нагоди 40-літнього ювілею єго літературної діяльности. Аби пізнати величезний засіб праці при написаню сєї строго наукової монографії, досить переглянути поміщений на вступі спис жерел, якими користував ся автор. Вчислено в нїм около 200 ріжних літописів, актів, розвідок, і историчних творів, на які автор пізнійше в тексті покликає ся, цитуючи з тої літератури дотичні місця ословно, або в скороченю. Монографія обймає отсі розділи: Жигимонт Кейстувович, Князь Стародубский (ст. 1—21), — Ж. К. яко князь Литовский (ст. 22—66) і Ж. К. яко Великий Князь Лит. русский (ст. 67—118). Кождий з тих розділів поділений на уступи з окремими заголовками. Дальше поміщено п. в. «Додатки й екскурси»: Варіанти імени Жигимонта Кейстувовича в німецких і руских літописах і актах, ітінерар Ж. Кейстувовича, спис духовних і сьвітских діїїтарів і сторонників сєго князя і критичні уваги до оповіданя в т. зв. Літописи Бяховця про забієство Ж. Кейстувовича. В посліднім розділі (ст. 147—165) подані тексти актів унів. вел. кн. Литовско-русского в Польщєю 1432—1439. Сїй монографії, як видно, посьвятитя автор немало праці, студиюючи дотичні літературні жерела по многих архівах і бібліотеках, і вичовнив нею одну з прогалин в нашій исторії. Твір п. Богдана Барвіньского є строго науковий, однак писаний так гладко і интересно, що не лише є цікавим матеріалом для историка, але і для кождого, хто інтересує ся нашою историчною минувиною. Ціна монографії 3 К. Набувати можна в книгарни Наук. Тов-а ім. Шевченка у Львові.

Телеграми

з дня 4. падолиста 1905.

Відень. На вчерашній кабінетовій радї мали обговорювати подробиці виборчої реформи, яку євентуально правительство предложить на осінній сесії державної ради.

Петербург. Пет. агенция доносить, що знесено цензуру дневників, видаваних у всіх мовах. Також знесено видаванє обїжників для праси і заборонено властям видавати нові розпорядженя.

Берлин. Грецький король Юрій мав вчеря нараду з німецьким цісарем і канцлером Білловом в справі Македонії і що до непорозуміня межи Румунією а Грециєю.

Галицький сойм.

(Докінчене вчорашнього засідання).

Промова пос. Олесницького про „жидачівські вибори“ зробила глибоке вражіння на палаті. Бесідник ствердив, що краввий виділ аж по п'яти літах приходить з верифікацією того вибору, котрий з гори і очевидно був неважний, бо: 1) Явність вибору була при нїм знесена, що потвердили свідки переслухані в суді. 2) Одного виборця не допущено силою до голосованя, що рівнож доказано переслуханєм свідків. 3) Староство розписало число виборців по поодиноких громадах після старої конскрипції, через що села мали о 16 виборців менше ніж повинні були мати. 4) Вибір перевела комісія неважно вибрана, бо карток найдено при голосованю 135, хоч голосуючих було лише 133. Сам староста кинув картку за неприсутнього (що не вільно!) Автона Тишинського, хоч відтак при переслуханю випер ся того надужитя. 5) Вкінці виділ краввий відкинув рускому кандидатуви 4 голоси тому, що було більше осіб того імени в дотичній місцевості. Бесідник виказує, що кільканайцять голосів, які упали на Павліковського, були з тої самої причини неважні. 6) Вибір є неважний також тому, бо сам виділ краввий признає, що два голоси: „Василь з Тухлі“ належить дочислити до числа загалу голосуючих. Коли так, то голосувало 133, абсолютна більшість 67, п. Павліковський одержав лише 66, отже п. Павліковський не зівстав вибраний а намісник не повинен був видати єму сертифікату. Реасуючи всі свої виводи як і неважність поодиноких виборців п. Павліковського (17), констатує вкінці бесідник, що Павліковський одержав після актив лише 48 важних голосів.

Правительственный комісар гр. Лось, не входячи в суть замітів, піднесених др. Олесницьким, заявив тільки, що намісник видав сертифікат на підставі закона про соймову репрезентацию, а внесений против сего виданя сертифікату рекурсе міністерство відкинуло.

Пос. гр. Стадницький поставив внесенє, яке підперли пп. Абрагамович і Пінїньский, щоби з огляду на те, що піднесені в бесіді пос. Олесницького нові заміти, не обняті протестом, звернено єще раз справозданє з виборів краввому виділові до розслідуваня. Пос. Король зробив поправку, щоби ще в біжучій сесії краввий виділ здав справу, однак соймова більшість ухваливши попереднє внесенє, відкинула сю поправку.

Відтак приняла палата до відомости справозданє шкільної комісії про петиції учителів, а відтак справозданє бюджетової комісії про замкненє рахунків галицького пропінацийного фонду за р. 1904 і прелімінар на р. 1906 — без дискусії, а так само підвищила пенсію вдови по б. директорі краєвого банку Смольці.

З черги приняла палата без дискусії до відомости справозданє правничої комісії в справі приділеня кількох громад і двірських обшарів до інших судових округів і на тім покінчила засіданє о год. $\frac{3}{4}$ 3. по полудни.

(Нинішнє засіданє).

Засіданє розпочало ся о год. $\frac{3}{4}$ 11. відчитанєм петицій, внесенє та інтерпеляцій в дрібних і льокальних справах, а потому підпірало кількох послів свої внесеня. Відтак вивязала ся над справозданєм шкільної комісії полеміка між пп. Стояловским а Томашевским що до поведєня гімназьяльних учителів з учениками. Пос. о. Мазикивич жадав отворєня середної школи в Раві рускій, а пос. Король заведєня викладової рускої мови в ухваленій вже гімназії в Сокалі, однак ся поправка не узискала більшости. В дальшій дискусії підносили ще ріжні постуляти пп. Маряевский, Стояловский, Сколишевский, Крамарчик, Тарнавский і Стапінський. Засіданє трєває дальше.

Кашель!

Хто на него терпить, най уживає ви-пробованих усмиряючих і смачних

Kaiser's Brust-Caramellen

2740 нотар. потверджених свідочств стверджує певний успіх при кашлю, хрипці, катарі і флегмі.

Пачка 20 і 40 сотиків. Правдиві лише з маркою охоронною „Три сосни“. Склади: у Львові: С. Гай, аптека; Зигм. Рукер, аптека; Петро Міколяш і Сна, дрогуєрія; Якоб Байзер, аптека; О. ф. Вінклер і Сви; Кароль Палевский, аптека; Ів. Шнелес; М. Лавовский аптека; Адольф Ашкенази, аптека під зол слонем; І. Шпес-Поратинський, аптека; Антон Ербар; Едмунд Курпер, дрогуєрія; Лев Кадієр, аптека в Бродах; Иоаким Фрідман, ант. в Миколаєві; Зигм Ротенберг, аптека в Олеську; Герм Енгелдер в Перемишлянах; Мартин Собель в Стрию; Д. Роінгер, ант. в Зборові; Моріц Біблінг, ант. в Станіславові; Стан. Бурса, в Косові; Юліан Новицкий, ант. в Печеніжині; Е. Стецель, ант. в Коломиї; Адольф Дуретер, ант. в Бережанах; Зигм. Ла дес, аптека в Вишнівчичу; Золотисдан Наглік окр. ант. в Бережанах; Б. Вальк, дрогуєрія в Станіславові; І. В. Лік, дрог. в Ярославі; Е. Геллер в Надвірні; С. В. Лянгінгер в Самборі; Др. Юл. Францос, ант. в Тернополі; Віальг. Лядесберг, ант. в Бродах; Здислав Завалкевич в Камінці; Г. М. Фішер ант. в Станіславові; Аптека під Білим Орлом В. Філіпка в Н. Санчі; Лавр. Цімерман маг. фарм в Підволочисках; Ігн. Гешелес, ант. в Городну; Ст. Фаліневский, ант. в Балагороді.

Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченки

у Львові (ул. Театральна ч. 1) повідомляє, що має на складі отєї новини: II том „Історії України Руси“ Грушівського, II вид. брош. 7-50 К, опр. в полотно 8-90 К, опр. в півшкірок 10 К, Лепкого „В горах“ гарно оправні по 2 К, „За красою“, альманах в честь Кобилянської, брош. 3 К, опр 4 К. — При замовленю оправлених книжок просимо подавати, якої краски має бути оправа

Стация почтова телегр. і заліз. Unterthemenau. Річний оборот поверх 3.000 вагонів.

Унтертеменауска фабрика виробів з глини

ІВАНА князя ЛІХТЕНШТАЙНА

в Unterthemenau bei Lundenburg, поручає:

гарні плити кафелі всякого рода і витривалости на хідні и двірці, стайні, подвіри і т. п., дальше плити мозайкові в тисячх десєтїх від и простїйшого до найбогатшого виконаня (рїч а продукция 15 мільонів плит) для церков, шкіл, фабрик і т. д., подвійно поливані камінні рури, комили, ремізові рури, поливані цегля (сухопрасовані в найвищою витривалостию для пильових будівель, мокро прасовані для будови каналів), плити до викладаня стін і фасад, блискучі плити, дахівні всякого рода, натуральної краски і поливані у всіх барвах, рури до дренуваня, нафлі до печей.

Ілюстровані цїнники даром і оплатно. Число робітників 700.

Лев Лопатинський.

СВЕКРУХА

комедия з сїльського життя в 3 актах — Цїна 60 сот. — — —

З життя схоплєні типи, погідна веселість і простота сценїчної обстановки чинять сю комедию дуже пригідною до вистави навіть для меньших аматорських кругів.

Набути можна в Ставропільській книгарни у Львові.

Всі калєндарі і часописи можна набувати в „Сокільськїм Базарі“.

До Америки і Канади

перевозить найдешевше і busidko

ЛІНІЯ КУНАРДА

заступництво для Галичини

ЙОСИФ АЙЛЕ

у Львові, улица Браєрівска ч. 6.

Що року горять хлопські мільони неасекуровані!

„ДНІСТЕР“

Товариство взаїмних обезпечєнь у Львові (Р'ивок 10) одинокє рускє Товариство асекурацийнє обезпечєє будинки, движимости, збіжє і пашу на случай пожежи. По пожарі виплачує „Дністер“ зараз відшкодованя; оцінку шкід переводить разом з місцевими членами; через 12 літ виплатив „Дністер“ відшкодовань в сумі 5 мільонів, 340 тисяч корон.

ФОНДИ „ДНІСТРА“ виносять (в кінцем р. 1904) суму 1,183,874 кор. і уміщені суть в цїнних паперах.

В „ДНІСТРІ“ єсть обезпечених більше як 300.000 будинків. На покритє хат черепом дістають члєни „Дністра“ позичку в Товаристві кредитовім „Дністер“.

ПОЛІСИ „ДНІСТРА“ приймають ся при всїляких позичках в Банку краєвїм, касах оцадности і касах сиротинських.

ЧИСТИЙ ЗИСК по скінченім році звертає ся члєнам; в літах 1901—1904 звернув „Дністер“ члєнам 284.857 кор.; (за літа 1900 до 1902 по 8%, за 1903 р. 5% премії)

АГЕНЦІЇ „ДНІСТРА“ находять ся у всїх містах і більших селах і треба подавати обезпечєнє через агєнта; господарі письменні повинні старати ся о агєнції „Дністра“ в таких сторонах, де инші агєнти „Дністра“ не роблять. Агєнти „Дністра“ заробили вже провізні 662.807 корон.

НА ЖИТЄ обезпечайчє ся тільки через „Дністер“ в Товаристві Крак.; свою провізю від сих обезпечєнь дає „Дністер“ на рускі добродїйні цїли.

„Дністер“ припоручили Преосв. Епископські Ординарїати.